

Adam Chmiel (24 grudnia 1865 w Słomniczkach - 13 lutego 1934 w Krakowie)

Ten krakowski archiwista ze Słomniczek

sam piastował tyle funkcji, że nie zliczę,

i jakby nie dość tego,

przyjaciół Wyspiańskiego,

znał naszego mistrza prywatne oblicze.

(ebs)

Adam Chmiel - historyk kultury, archiwista, znawca i miłośnik Krakowa.

Urodził się 24 grudnia 1865 w Słomniczkach, w powiecie miechowskim, jako syn stolarza Wita Kmiela i Franciszki z Ossuchowskich. Uczęszczał do szkoły powszechnej św. Floriana i gimnazjum św. Anny (dziś znane jako "Nowodworek") w Krakowie. W latach 1886-1890 studiował historię, filologię i geografę na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Po studiach podjął pracę w Archiwum Akt Dawnych w Krakowie, z którym pozostał związany do końca życia; był tam adiunktem (1898-1903), archiwariuszem (1903-1917), od 1917 dyrektorem. Pracował również na UJ jako historiograf uczelni (od 1901) i opiekun Archiwum (od 1909); w latach 1910-1918 był konserwatorem w Radzie Archiwalnej w Wiedniu. W 1917 opiniował opracowane przez Komisję Archiwalną Tymczasowej Rady Stanu projekty nowej ustawy i regulaminów archiwalnych. Jego stanowisko zostało potem wykorzystane podczas prac nad reskrypcją Rady Regencyjnej o archiwach.

Zajmował się dziejami kultury i Krakowa, sfragistyką i paleografią. Przygotował do druku wiele dokumentów archiwalnych, m.in. tomy II i III wykazów studentów UJ z lat 1490-1606 (Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, 1904). W badaniach sfragistycznych starał się zwracać uwagę nie tylko na elementy heraldyczne pieczęci, ale i stronę artystyczną; szczególne badania poświęcił pieczęci UJ. Redagował pismo "Przewodnik Bibliograficzny". Zaprzyjaźniony ze Stanisławem Wyspiańskim, udzielał mu wskazówek historycznych dotyczących dramatów, przygotował z Tadeuszem Sinką "Dzieła" Wyspiańskiego w pięciu tomach (1924-1929). Wyspiański namalował kilka portretów Chmiela.

W 1933 Uniwersytet Jagielloński nadał mu doktorat honoris causa; był członkiem-korespondentem PAU (1925), członkiem-założycielem (1896), wieloletnim skarbnikiem (1896-1933) i wiceprezesem (od 1933) Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Przyczynił się do powołania w 1899 Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Należał także do Komisji Centralnej Konserwatorskiej w Wiedniu (1899), Związku Bibliotekarzy

Polskich (wiceprezes i członek honorowy Krakowskiego Koła), Towarzystwa Naukowego we Lwowie (1922 członek przybrany), Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie, Związku Literatów Polskich. Marian Friedberg określił go mianem "encyklopedii swoich specjalności", szczególnie dziejów Krakowa.

Zmarł 13 lutego 1934, pochowany został na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w kwaterze Gd.

Niektóre prace:

O początku rodu w kronice Nestora (1887);

Stosunek Kazimierza Wielkiego do Karola IV w latach 1360-1364 (1890, przygotowana praca doktorska);

Ustawy cen dla miasta starej Warszawy od roku 1606 do 1627 (1893);

Pieczenie miast Krakowa, Kazimierza, Kleparza i jurydyk krakowskich do końca XVIII wieku (1903);

Wskazówki do inwentaryzacji rękopisów (1903);

Uwagi archiwalno-paleograficzne nad pieśnią Bogurodzica w rękopisie Biblioteki Jagiellońskiej Nr 11619 (1904);

Garncarze krakowscy (1907);

Pieczenie miasta Krakowa, Kazimierza, Kleparza i jurydyk krakowskich do końca XVIII w. (1917);

Sądy ratuszne hetmańskie. Kartka z życia mieszczan krakowskich w XVI wieku (1907);

Rachunki dworu królewskiego 1544-1567 (1911);

Większa pieczęć Uniwersytetu Jagiellońskiego z roku 1659 (1911);

Domy krakowskie (1911 - 1934);

Wawel, materiały archiwalne do budowy zamku (1913);

O strój polski (1917);

Pieczenie Uniwersytetu Jagiellońskiego (1917);

Introligatorzy cudzoziemscy i zamiejscowi w Krakowie w latach 1574-1646 (1929);

Rzeźnicy krakowscy (1930);

Księgi radzieckie Kazimierza 1369-1402 (1932).